

P. Müller, Dr. fil., Docent ved Landbohøjskolen.
Nieuwenhuis, Premierlieutenant i Artilleriet.
Ravn, Kommandør, Direktør i Marineministeriet.
Rink, Dr. fil., Justitsraad, Direktør for den grønlandske Handel.
H. P. Rothe, Kommandør, Direktør for Søkaartarkivet.
T. Rothe, kongelig Slotsgartner.
H. Scharling, Professor ved Universitetet.
Schiern, Dr. fil., Professor ved Universitetet, Raadets Viceformand.
F. Schmidt, Dr. med., Professor ved Universitetet.
Schütte, Hofjægermester, til Bygholm.
Steinhauer, Justitsraad, Inspektør ved det etnografiske Museum.
Thrige, Professor, Skolebestyrer.
Ussing, Dr. fil., Professor ved Universitetet.
G. F. W. Wisberg, Kommandør i Søetaten.
Zyphen-Adeler, Lensbaron, til Baroniet Adellersborg.

Til Selskabets *Kasserer* har Raadet valgt *H. Hennings*, Direktør for Diakonissestiftelsens Lotteri, og til *Revisorer*: *Werlin*, Fuldmægtig i Finansministeriet, og *H. J. Wulff*, Sagfører. Til *Redaktør* af Selskabets Tidsskrift har Bestyrelsen valgt: Prof. *Erslev*, og som Medhjælp: Kand. *Emil Elberling* og Prof. *V. Schmidt*.

Selskabet tæller nu (d. 25de Januar 1877) 740 Medlemmer, hvoraf 80 Damer.

I Henhold til Lovenes § 3, der bestemmer, at de Medlemmer, der én Gang for alle betale i det mindste 50 Kroner til Selskabet, ere *livsvarige*, tæller Selskabet

for Tiden 23 saadanne. Af disse livsvarige Medlemmer have følgende tegnet sig for:

200 Kr.: Hofjægermester *Schütte* til Bygholm.

100 Kr.: Kammerherre *Bornemann* til Bjergbygaard, Gehejmekonferentsraad, Baron *Holsten-Carisius* til Holstenhus, Lensgreve *Holstein-Holsteinborg*.

50 Kr.: Grosserer *Frantz Adolph*, Legationsraad *Bruun*, Professor *Erslev*, Gehejmekonferentsraad *Fonnesbech*, Direktør *H. Hennings*, Kaptajn *Hoffmeyer*, Kaptajn *Hoskier*, Contreadmiral *Irminger*, Fabrikant *Lindegaard*, Fru *Lindegaard*, Grosserer *Neijendam*, Generalkonsul *Pontoppidan*, Generalkonsul *Ruben*, Professor *V. Schmidt*, Kommandør *Schoustrup*, Greve *Schulin-Zeuthen* til Zeuthen, Kammerjunker *Sporon* til Stendalgaard, Trykkeriejer *Fr. Trap*, Godsejer *Tutein* i Hørsholm.

Det første Møde i Vinteren 1876—77 afholdtes efter Indbydelse af Hs. Majestæt Kongen i Apartements-salen paa Kristiansborg Slot. Mødet aabnedes med, at Viceadmiral *Steen Bille* henvendte en Tak til Selskabets Protektor og til dets Præsident. Dernæst gav Prof. *Erslev* en kort Udsigt over den Maade, hvorpaa Bestyrelsen vil søge at virke for Selskabets Formaal, og føjede hertil nogle statistiske Oplysninger om Selskabet. End videre fremførte Contreadmiral *Irminger* nogle Bemærkninger om den sidste engelske Nordpolarexpedition og fremviste det Kaart, der skyldes Expeditionen; Kapt. *Hoffmeyer* holdt fremdeles et Foredrag om den grønlandske Føhn (se S. 6), og til Slutning fremviste Prof. *V. Schmidt* en Del Sager, der skrive sig fra de gamle Nordboers Tid i Grønland og Amerika.

Den engelske Nordpolarexpedition under Kaptajn Nares,

et Foredrag af **C. Irminger**, Contreadmiral.

(Hermed Tavle I.)

Af de foreløbige Beretninger, der ere naaede til os fra den nylig hjemkomne engelske Nordpolarexpedition, vide vi allerede saa meget, at vi med Bestemthed kunne udtale, at den har bragt os flere, i geografisk Henseende meget værdifulde Oplysninger fra Isegnene, der omgive Nordpolen.

Indtil denne Expedition havde ingen været saa nordlig paa vor Klode, som den engelske Admiral **PARRY**, der i 1827 udgik som Fører af en engelsk Expedition for at

trænge nord efter paa Vejen ad Spitsbergen. Paa Grund af Is var han nødt til at lade sit Skib ligge i Treurenbergbugten paa Nordsiden af Spitsbergen, og her fra søgte han med Baade, som bleve trukne af Sted paa Isen, at trænge frem i nordlig Retning. Efter 61 Dages møjsommelige og farefulde Farter kom han tilbage til Skibet, efter at have naaet indtil 82° 45'.

Den russiske Geograf Baron **WRANGEL**, der er bleven saa bekjendt ved sine udstrakte Rejser paa Sibiriens

Nordkyst og sine lange Farter paa Ishavet, har i sin Tid udtalt, at det vil være umuligt at naa Nordpolen, saafremt der ikke findes Land, som strækker sig til hen ad Polen. Aarsagen dertil er, at Isen i disse nordlige Egne ved Storme og Strømninger som oftest bliver sammenskruet, og at den derved danter saa høje Isvolde eller Iskamme, at det selv med de største Anstrængelser er meget vanskeligt at komme frem. Vel kan der af og til findes jævnere Strækninger; men hyppig er dog Isens Overflade lige saa ujævn, som om man tænkte sig et oprørt Hav, der pludselig var størknet af Is.

Ved *Farter paa Isen* maa man for en Sikkerheds Skyld paa Ishavet medtage Baade, da man jo mulig kan træffe paa Steder, hvor der findes Render med aabent Vand. Naar man nu trænger frem i en bestemt Retning, lægge disse Iskamme den største Hindring i Vejen, og kan man ikke ad Omveje omgaa dem, maa man med Øxer og Hakker bane sig en Vej over dem. Naar nu dertil kommer, at man paa saadanne Farter er uden Forbindelse med Omverdenen, og at man i længere Tid maa sørge for sig selv, kan man gjøre sig et Begreb om, hvilket Arbejde det hele er, ikke at glemme, at man er nødt til at losse Baadene for at transportere Provisioner, Telte, Soveposer og den Mængde Rekvisitter, der udfordres til en saadan Rejse, Stykke for Stykke over Iskammen og saa til sidst slæbe selve Baadene af Sted, for mulig i nogle hundrede Alens Afstand at møde en lignende Hindring. Erfaringen har derfor ogsaa lært, at man paa saadanne Farter ofte ikke er i Stand til at komme længere fremad i den Retning, man ønsker, end 3 til 4000 Alen i Døgnet. Anderledes forholder det sig med *Slæde-Expeditioner ved Land*. Langs Kysterne paa den saakaldte „Isfod“, eller paa selve Landet, træffes som oftest jævnere Strækninger. Jeg kan saaledes anføre, at den ved sine arktiske Rejser berømte Admiral *Mac Clintock*, der er den, der har størst Fortjeneste af Organisationen for Slæde-Expeditionerne, paa en af sine Slædefarter i Nordvest-Passagen, da han i 1852—53 overvintrede ved Melville Island, i de 105 Dage, paa hvilke han var fraværende fra Skibet, tilbagelagde ikke mindre end 1328 Sømil, hvilket giver 13 Sømil eller $3\frac{1}{4}$ dansk Mil daglig; Lieutenant Mecham tilbagelagde om Foraaret 1854 med Slæde, trukken af Hunde, i 70 Dage endog 1180 Sømil, hvilket for hver Dag giver 17 Sømil eller $4\frac{1}{4}$ dansk Mil.

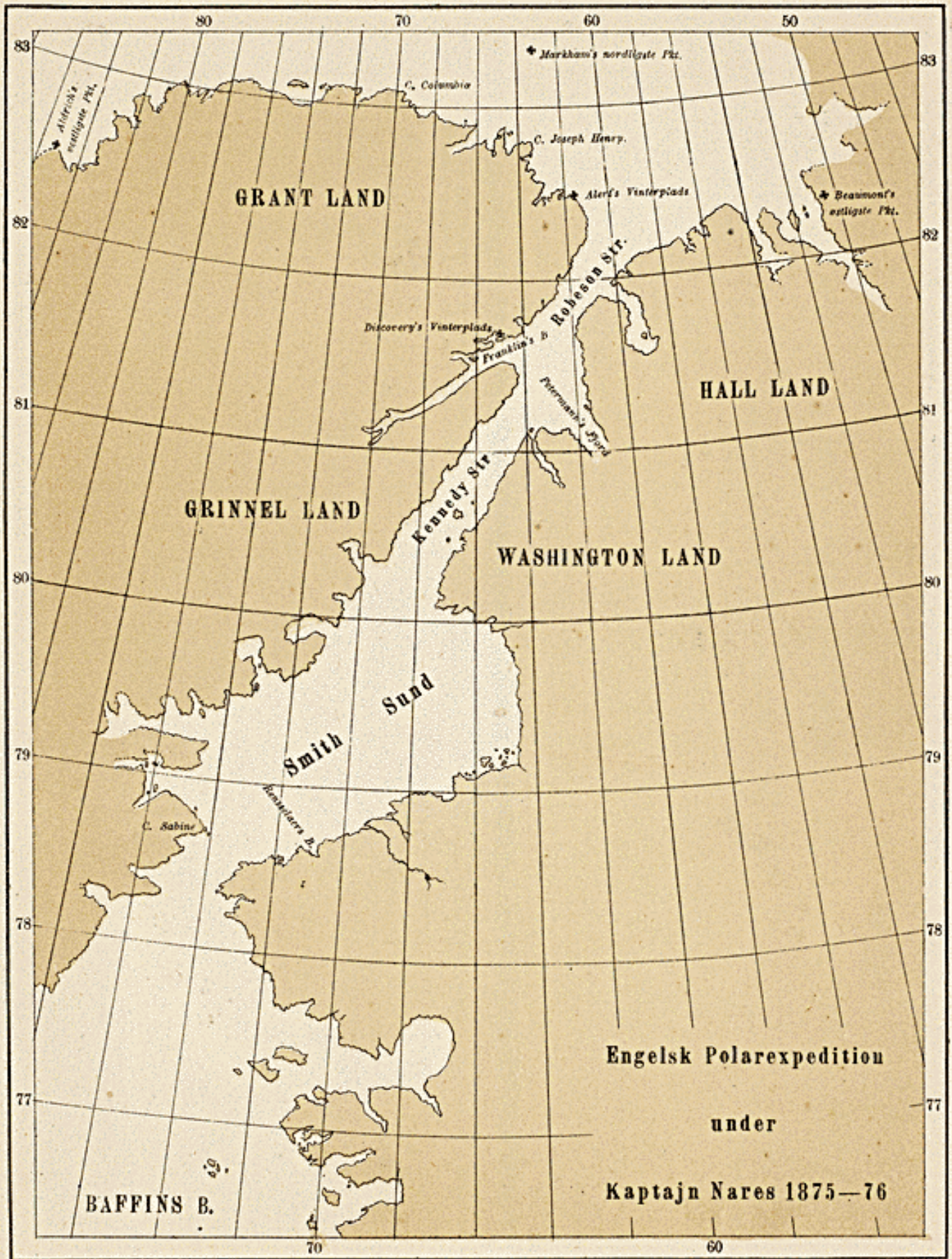
Initiativet til den sidste engelske arktiske Expedition er blevet taget af „det kongelige geografiske Selskab i London“. Af Interesse for Geografien ønskede Selskabet at faa at vide, hvorledes der egentlig ser ud i Polarhavet nord for Smiths Sund, hvor endnu ingen havde været.

Paa det „*aabne Polarhav*“ troede ingen; men for at gjøre sig Haab om, at Expeditionen kunde trænge langt frem imod Nord eller mulig naa selve Polen, maatte man forvise sig om, hvor vidt Havet nord for Robesons Kanal var saa farbart, at et Dampskib i den korte Sommertid, da Polarhavet antages at være sejlbart, kunde trænge nord efter. Dersom dette Hav var saa fremkommeligt, som Smiths Sund havde vist sig at være, kunde man da haabe at naa en høj Bredder og at forvise sig, om der fandtes Land eller nogenlunde sammenhængende Landstrækninger nord for Robesons Kanal og hen ad Polen til. Var dette Tilfældet, vilde der være Sandsynlighed for, at man ved Slæde-Expeditioner kunde naa Polen eller i det mindste Nærheden af den. Alt dette var det Expeditionens Op-gave at undersøge.

Regeringen gik ind paa det geografiske Selskabs Andragende, og under Mac Clintocks Tilsyn udrustedes Skibene „*Alert*“ og „*Discovery*“ paa det omhyggeligste til denne Expedition. Til Chef for Expeditionen valgtes Kaptejn *Nares*, en fremragende, energisk og kundskabsrig Officér. Cheferne for Skibene, saavel som Officerer og Mandskab vare alle udsøgte, dygtige og kraftfulde Mænd, og der er næppe afsejlet nogen lignende Expedition med en fortrinligere Besætning end denne.

Den 29de Maj 1875 forlod Expeditionen England; den anløb Upernivik, og ved Kap Sabine paa $78^{\circ} 42'$ n. Br. begyndte den 29de Juli den første alvorlige Kamp med Isen. Omtrent lige overfor Kap Sabine ligger paa den østlige Side af Smiths Sund Rensselaers Bugt, hvor Amerikaneren Dr. Kane paa sin arktiske Rejse var indesluttet i Isen fra 1853—55, og hvor han var nødt til at forlade Skibet, da man ansaa det for umuligt at komme bort her fra dermed. Efter en meget farefuld Rejse naaede han Upernivik, og herfra kom han med sit Mandskab tilbage til Amerika. Jeg tillader mig at omtale dette; thi fra dette Sted blev Sagnet om det aabne Polarhav atter opfrisket.

At Hvalfangere, navnlig hollandske, have fortalt, at de i forrige Tider have været paa langt højere Bredder, end det nu til Dags er muligt at naa til, at de have været nær Polen, ja! at de endog ere sejlede forbi denne, er en bekjendt Sag. Dette gav i sin Tid Anledning til Talen om et aabent Polarhav; men da der ikke foreligger noget Bevis for disse Sagns Paalidelighed, kan man med Sikkerhed antage, at det kun har været løse Fortællinger, og derfor forstummede ogsaa omsider Talen om dette aabne Hav, indtil det atter kom frem ved Dr. Kane. Beretningen herom er i Korthed følgende: En Mand af Dr. Kanes Besætning ved Navn Morton foretog, ledsaget af en Grønlander, en Slæde-Expedition nord efter, og fra

en Højde, som angives til 480 Fod, saa han til sin Overraskelse Farvandet imod Nord aldeles isfrit. Det er naturligt, at dette aabne Vand og Synet af Bølgenes Brydning imod Kysten maa have gjort et stærkt Indtryk paa en Mand, der i Aar og Dag ikke havde set andet end Is og Sne. Ved sin Tilbagekomst til Skibet meddelte han dette til Kane, og i den i mange Henseender interessante Rejsebeskrivelse, som Kane udgav efter sin Expedition, omtalte han dette isfri Sted, som et „aabent Polarhav“, medens det i Virkeligheden ikke var andet end, hvad Grønlænderne kalde et „Strømsted“, det vil sige, et Sted, hvor stærke Strømninger for en kort Tid kunne bortføre Isen, men hvor der Dagen efter mangen Gang ikke ses andet end Is; desuden laa dette af Kane beskrevne aabne Polarhav 2—3° sydligere end den Breddegrad, som den sidste arktiske Expedition under Nares naaede til, og hvor der nu ikke fandtes andet end uigjennemtrængelige Ismasser.

Inidlertid vedblev Expeditionen at kæmpe sig frem nord efter. Hen i Avgust indfandt der sig allerede Snestorme og Kulde, og jo længere man kom frem i nordlig Retning, des mere tiltog Ismasserne i Størrelse og gjorde Navigeringen overordentlig vanskelig. Den 25de Avgust beordredes Discovery, kommanderet af Kapt. Stephensen, til at gaa i Vinterhavn ved Indløbet til Franklinsbay paa 81° 44' n. Br., medens Alert, hvorpaa Kapt. Nares befandt sig, vedblev at trænge frem nord efter. Da Alert passerede en lille Bugt nord derfor, fandtes Isen at være 80 Fod tyk; den 3dje September med \pm 13° C. og stærkt Snefald kom Alert paa 82° 27' n. Br. fast imellem 2 Isflager, der vare grundstødte, og som havde en Tykkelse af 50 til 80 Fod; Stedet laa kun omtrent 300 Alen fra Kysten, og omringet af Is, der havde en Højde af over 40 Fod. Paa dette udsatte Sted, det nordligste, noget Skib har naaet, var Alert indsluttet over 10½ Maaned.

Saa vel fra Discovery som fra Alert begyndte man nu at udsende Slæde-Expeditioner for at udlægge Depots eller Beholdninger af Proviant paa fjerntliggende Steder fra Skibene, som kunde være til Hjælp for de Slæde-Expeditioner, der skulde udsendes næste Foraar. Den 12te Oktober forsvandt Solen under Synskredsen, og den kom ikke frem igjen før d. 29de Februar. Den var saaledes borte i 142 Dage, hvilket er den længste Nat, noget Menneske nogen Sinde har oplevet.

For ikke at opholde Tiden, skal jeg her kun omtale nogle enkelte af Slæde-Expeditionerne; de ligne alle hverandre, og de vise, hvilke Besværigheder saadanne Expeditioner ere udsatte for. Den 15de Oktober kom saaledes Kapt. Markham, der under Nares kommanderede Skibet Alert, efter 20 Dages Fraværelse fra Skibet tilbage og

havde i den Tid ofte været udsat for en Kulde af 30° saa vel som for hyppige, voldsomme Snestorme. Af 3 Officerer og 21 Mand, vare 1 Officer og 7 Mand saa haardt medtagne af Overanstrengelse og Frostitfælde, at flere mindre Amputationer bleve nødvendige*). Løjtnant Rawson, der hørte til Discovery's Besætning, var med en Del Mandskab beordret at gaa over i Alert, da dette Skib skiltes fra Discovery, dels for at forstærke Besætningen paa Alert, og dels for at kunne bringe Efterretning til Discovery om, hvor langt Alert havde trængt frem i nordlig Retning. Da det var umuligt for Rawson at komme tilbage til Discovery om Efteraaret, maatte han tilbringe Vinteren paa Alert. Den 12te Marts forlod han Alert, men efter i flere Dage at have være udsat for 38 Gr. Kulde og stærke Snestorme, maatte han vende om. Paa denne Tur var han blandt andre ogsaa ledsaget af en dansk Mand fra Grønland ved Navn Petersen, der var antaget som Hundedriver; denne kom tilbage med Koldbrand i begge Fødder, de amputeredes, og et Par Maaneder efter døde han. Sidst i Marts lykkedes det dog Rawson at naa Discovery. Kapt. Nares havde lagt Planen til Slæde-Expeditionerne, der skulde udgaa fra Skibene om Foraaret 1876, og fra Alert bleve de udsendte baade i nordlig, østlig, sydlig og vestlig Retning. Fra Discovery var det bestemt at undersøge Grønlands Kyster, Lady Franklins Bay, Petermann's Fjord o. s. v. Den 3dje April vare syv Slæder, med en Besætning af i alt 53 Mand med deres Flag og Bannere optrukne i en Linie i Nærheden af Alert, og provianterede for 60 til 70 Dage. Paa to af Slæderne vare de to Fartøjer anbragte, som med Kapt. Markham, Løjtnant Parr og 15 Mand vare bestemte til at gaa ud paa Ishavet. Alle vare kraftfulde og dygtige Mænd, der med Lyst og Iver forlode Skibet for at møde de Farer, som ventede dem. Jeg skal her indskrænke mig til at omtale Markhams Expedition.

Efter at have naaet Kap Joseph Henry, gik Markham ret nord ud paa Ishavet. Han fandt snart, at Isen her havde en Tykkelse af omtrent 100 Fod, og at den var saa sammenskruet, at den dannede Kamme med en Højde af 30—50 Fod og en Bredde af 6—700 Fod. Man maatte med Øxer og Hakker bane sig Vej over disse Kamme, og alt, hvad Slæderne førte med sig, maatte bæres eller slæbes over Kammene, saa at Mandskabet var nødt til at gaa samme Vej fem Gange. I Fordybningerne imellem Kammene var Sneen ofte saa dyb, at Mandskabet

*) Den stærkeste Kulde, der observeredes i Løbet af Vinteren, var paa Discovery, \pm 55° og paa Alert \pm 59°, og paa dette Skib viste Thermometret i 15 Døgn uafbrudt under 50 Graders Kulde.

faldt igjennem til Brystet, og her maatte der da skaffes en Vej til den næste Isvold. Arbejdet var saa anstrængende, at Folkene ikke kunde arbejde mere end tolv Timer i Døgnet, og naar nu dertil kom, at Expeditionen var udsat for Snestorm og indtil 40° Kulde, vil det ikke overraske, at den ofte ikke avancerede mere end 3 til 4000 Alen om Dagen. Den 12te Maj, efter 39 Dages Arbejde, naaede Markham 83° 20' 26" n. Br., det nordligste Punkt, der er naaet af nogen. Intet Land var herfra i Sigte imod Nord og kun et „Pêle-mêle af Ishjærge“, og da imidlertid fem af hans Folk vare saa syge, at de maatte trækkes paa Slæderne, var det umuligt at trænge videre frem; han besluttede derfor at vende om. Paa Tilbagereisen bleve flere og flere syge, og d. 5te Juni naaede Expeditionen Landet ved Kap Joseph Henry igjen. Da der nu var tolv syge af Skjørbug og Overanstrængelse, kunde Expeditionen ikke naa videre. Løjtnant Parr, der endnu var nogenlunde ved Kræfter, gik derfor alene til Alert, som laa 7—8 Mile borte, for at hente Hjælp. Da Hjælpen kom, var en af de syge død, og efter en Fraværelse fra Skibet i 72 Dage kom Expeditionen atter tilbage til Alert. Med Undtagelse af Kaptajn Markham, Løjtnant Parr og tre Mand, vare alle de andre saa syge, at de maatte trækkes paa Slæderne.

De andre Slæde-Expeditioner kom efterhaanden ogsaa tilbage, deriblandt Løjtnant Aldrichs, der havde undersøgt Kyststrækningen imod Vest langs Polarhavet, efter 84 Dages Fraværelse fra Alert, og Løjtnant Beaumonts, der havde undersøgt Nordkysten af Grønland, efter 131 Dages Fraværelse fra Discovery. Af Overanstrængelse og Skjørbug havde ogsaa disse Expeditioner faaet mange syge og mistet to døde.

Den 20de Juli begyndte Isen at komme i Bevægelse ved Alert, og d. 29de Juli lykkedes det at faa Skibet ud af sit langvarige Vinterleje, og da Betingelserne manglede for at kunne trænge frem i nordlig Retning, besluttede Kaptajn Nares derfor at vende hjem. Efter en haard Kamp med Isen ned ad Robesons Kanal, hvor Alert d. 7de Avgust imellem to Isflager løftedes fem Fod i Vejret, kom Skibet d. 10de Avgust sammen med Discovery, og under en vedholdende farlig Isfart lykkedes det d. 9de September begge Skibene at komme ud af Smiths Sund. Den 28de anløb Skibene Godhavn, og de naaede Portsmouth d. 30te October 1876.

Naar man nu spørger, hvilke *Resultater* denne Expedition har bragt, maa Svaret blive, at den iblandt andet har paavist:

1. at „det aabne Polarhav“ Nord for Smiths Sund kun er en Drøm, saa at al Tale herom nu er bragt ud

af Verden. 2. at *Ishavet* Nord for Smiths Sund *ikke er saa sejlbart*, at der kan tænkes paa at trænge synderlig videre frem i nordlig Retning, da Isen her er alt for sammenskruet og for største Delen bestaar af Ismasser, der ofte naa en Tykkelse af 100 Fod. 3. at der *intet Land* findes i nordlig Retning nord for Robesons Kanal, og at intet Land kan ses nord for det paa medfølgende Kaart angivne Punkt paa 83° 20' 26" n. Br., saa at det vil være umuligt ad Smiths Sund at naa Polen ved Slæde-Expeditioner.

Fremdeles har Expeditionen, som man ser af medfølgende Kaartskisse: 4. nøjere bestemt *Konfigurationen* af Kysternes Beliggenhed i Kennedys og Robesons Kanal, samt i en Udstrækning af 38 Længdegrader bestemt Kyststrækningerne af nyopdagede Egne, som grænse til Polarhavet baade øst og vest fra Robesons Kanal. Det interessante Spørgsmaal om, hvor vidt Grønland strækker sig imod Nord, er vist nok ingenlunde løst, men et vigtigt Bidrag dertil har Expeditionen dog givet. Der er ogsaa megen Rimelighed for, at det af Expeditionen fundne Forbjærg, som saa smukt har faaet Navnet Kap Columbia, er det nordligste Punkt (83° 7') i den hele store, til Amerika hørende Øgruppe.

End videre har Expeditionen fundet: 5. et Lag af *Kul*, der ligger paa 82° n. Br., ligesom ogsaa gode Kul med talrige Aftryk af Blade ere fundne ved Discoverys Vinterleje, — altsaa Beviser for, at der endog i disse nu saa kolde Egne har hersket et meget varmere Klima; 6. at de ny opdagede Landstrækninger, som begrænse Polarhavet, undergaa en *betydelig Hævning*, i det gammelt Drivtsømmer er fundet indtil en Højde af 150 Fod over Havet, og at Kysterne, navnlig ved Forbjærgene, som ere mest udsatte for Isens Paavirkning, ere ligesom glattede indtil 3 à 400 Fod over Havet.

Endelig fremgaar det 7. af en Notis i Beretningerne om Havets Temperatur i Polarhavet, hvad der er af særlig Interesse i hydrografisk Henseende, at Vandet saa vel i Overfladen som i alle Dybder, der undersøgtes, viste samme Varmegrad, som oftest $\div 2\frac{1}{10}^{\circ}$, men at Havet noget syd for Robesons Kanal undertiden havde 1° større Varme i Dybet end i Overfladen; hvilket synes at være et Bevis for, at varmere Strømninger fra sydligere Egne, der utvivlsomt findes i Smiths Sund, ikke naa op nord for Robesons Kanal.

Til alt dette kan endnu føjes, 8. at der uagtet al Eftersøgning ikke fandtes Spor af Eskimoer højere oppe end 81° 52', og her synes altsaa Nordgrænsen for den menneskelige Virksomhed at være.

Naar man nu véd, at den omtalte Expedition i alle Henseender var udrustet paa det fortrinligste og kommanderet af fremragende, dygtige og erfarne Mænd, og at disse ikke naaede højere op imod Nord, tillader jeg mig

at mene, at saa fremt Isforholdene ikke forandres, er der megen Rimelighed for, at ingen vil kunne naa en højere Breddegrad nord for Smiths Sund, end den af Kaptajn Nares ledede Expedition.

Den grønlandske Føln,

et Foredrag af N. Hoffmeyer, Bestyrer af det meteorologiske Institut.

(Hermed Tavle II.)

En af de største Ejendommeligheder ved Vejrforholdene i de arktiske Egne og særlig i Vestgrønland er den store Foranderlighed, som Varmen viser i den kolde Del af Aaret. Ikke alene kan der være en meget betydelig Forskjel i Maanedernes Middelvarme fra Aar til andet; men bratte Overgange fra den strængeste Kulde til fuldstændigt Tøvejr og omvendt indtræffe ofte flere Gange i Løbet af samme Maaned.

Det fremgaar saaledes af en 20aarig Observationsrække for *Jakobshavn*, som Læge *Pfaff* har skjænket det herværende meteorologiske Institut, at Februar i denne Del af Vestgrønland kan have en Middelvarme saa vel af $\div 8.7^{\circ}$ Celsius (1872), som af $\div 31.6^{\circ}$ (1863) eller med andre Ord, at i Løbet af 11 Aar har den koldeste og varmeste Februars Middelvarme afveget næsten 23° fra hinanden, — en for os Vestevropæere næsten ufattelig Foranderlighed, i det den f. Ex. er lige saa stor som Forskjellen mellem den i Kjøbenhavn i omtrent samme Tidsrum indtrufne koldeste Vintermaaned (Februar 1870: $\div 4.7^{\circ}$) og varmeste Sommermaaned (Avgust 1868: $+ 19.6^{\circ}$). Ogsaa med Hensyn til Omslagene fra Dag til anden frembyder den nævnte Observationsrække de mærkeligste Exempler. I Februar 1866 steg Thermometret tre forskellige Gange mere end 25° i Løbet af et Døgn. Den 3dje Februar 1871 frøs det om Morgenen 25° , om Aftenen endnu 14° ; men den næste Morgen var det 1° Varme. Den 31te Januar 1873 frøs det Kl. 2 om Eftermiddagen 21° ; men inden Kl. 11 om Aftenen var det 1° Varme.

Disse ejendommelige og pludselige Temperaturstigninger, der, saa vidt det foreliggende Iagttagelsesmateriale tillader at bedømme det, vel optræde særlig udprægede ved *Jakobshavn*, men i øvrigt forekomme langs hele den vestgrønlandske Kyst, lige fra Kap Farvel til Upernivik, og sædvanligvis indtræffe omtrent samtidig paa den største Del af denne Kyststrækning, have selvfølgelig i høj Grad tildraget sig den almindelige Opmærksomhed, og dette

saa meget mere, som de næsten altid staa i Forbindelse med en *Drejning af Vinden til Sydøst og Øst*. Det maa jo nemlig forekomme meget besynderligt, at Varmen netop stiger med en Vindretning, der blæser lige ud fra det med evig Sne og Is dækkede Højland i Grønlands indre, og man kan ikke forbaves over, at ældre Forfattere have søgt at forklare dette ejendommelige Fænomen ved at forudsætte virksomme Vulkaner eller endog et forholdsvis meget mildt Klima i det indre af Grønland, — en Gissning, som af meteorologiske Grunde imidlertid er aldeles uholdbar; ethvert arktisk Fastland maa nemlig nødvendigvis om Vinteren paa Grund af Varmens Udstråling være koldere i sit indre end ved Kysterne, hvor Havet udøver sin mildnende Indflydelse paa Klimatet.

Allerede i den af Dr. *Rink* 1857 offentliggjorte, fortrinlige Beskrivelse af de klimatiske Forhold i det nordre Inspektorat af Vestgrønland antydedes dog en hel anden Forklaring af Sydøstvindens særegne Varme, hvorved der blev gjort et vigtigt Skridt hen imod den rette Opfattelse, som vi i det følgende skulle gjøre nærmere Rede for.

Grønland ligger, som et Blik paa Kaartet vil vise, imellem Egne af Jorden, der især om Vinteren have overordentlig forskellige Varmeforhold. I Vest og Sydvest indtræder der paa denne Aarstid i Labrador, Hudsonsbugtløndene og den arktiske Øgruppe nord for Amerika en stærk Afkøling, at Middelvarmen for Januar synker ned til $\div 20-35^{\circ}$; i Øst og Sydøst vedligeholder derimod Golfstrømmen, selv Midvinter, en Temperatur af $0-5^{\circ}$ i Atlanterhavet, saa at den derover hvilende Luft næppe kan antages i Almindelighed at være afkølet under Frysepunktet. Liggende mellem saa store Modsætninger, maa Grønlands Klima nødvendigvis være i høj Grad afhængigt af de til enhver Tid herskende Vindretninger; alle Vinde fra Syd gennem Vest om til Nordøst maa bringe forholdsvis Kulde, men Østenvinden og Sydøstvinden derimod Varme, og særlig maa dette gjælde om Sydøstvinden,